

RADNICE

speciál 2025

**200 LET
RADNICE**

Výročí 200 let

od výstavby řečické radnice

Datum vydání: 25. 6. 2025. Texty připravil: Jan Frolík, zpracovala Aneta Chvojková. Vydalo Město Kardašova Řečice.
Foto na úvodní straně: archiv Atelier Žiška.

Úvodní slovo starostky města Dany Machové

Milí čtenáři, dovoluji mi, abych se v úvodu této publikace s vámi krátce podělila o vzpomínky z mého života. Života v našem malebném městečku.

Žiji tady od narození. Odtud pocházeli i moji rodiče, kteří desítky let působili v divadelním souboru, v tělovýchovné jednotě i fotbalovém klubu, a významně se tak podíleli na rozvoji kultury a sportu v našem městě.

Pamatuji si toho už hodně. Pamatuji si poklidné ulice s minimem aut, kde jsme si mohli jako děti bezstarostně hrát, sousedy a sousedky, se kterými jsme se často setkávali. Vzpomínám na malé obchůdky v centru města, kde bylo k dostání úplně všechno, co jsme k tehdejšímu životu potřebovali. Vzpomínám na kouzlo starých domů, které musely ustoupit moderní architektuře, na dřevěné stodoly a louky na kraji města, kde jsme se mohli prohánět a hrát si.

Tehdejší mateřská i základní škola měly svou neopakovatelnou atmosféru a zkušení kantoři nás dobře připravili na start do života. A protože jsem už od malička toužila být učitelkou, splnila jsem si svůj sen a po studiu nastoupila v místní mateřské škole. Tvořivá a zodpovědná práce v kolektivu

bezvadných lidí mě maximálně naplňovala a stala se mým koníčkem. Za třicet let mi „prošly rukama“ téměř dvě generace dětí. A nebyly to jenom děti ze školky, ale i žáci základní školy, které jsem několik let vedla ve sportovním oddílu. Více než třicet let věnovaných dětem, starost o rodinu a posléze i práce v zastupitelstvu, to byl můj život. Na pár let jsem si odskočila pracovně do Českých Budějovic, ale vždycky, když jsem se vracela z cest po celém Jihočeském kraji, jsem se těšila, až z plešského kopce uvidím městečko jako na dlani.

A naše městečko se v čase proměňovalo. Staré, někdy zchátralé domy zmizely a město zkrásnělo, bylo barevnější, čistší, přibývalo nových domů i lidí, pro které se budovalo moderní zázemí. Byla zrekonstruována a zmodernizována i naše radnice, o které celé další povídání je.

Vážím si toho, že se můžu už přes dvacet let podílet na rozvoji našeho města. Nešlo by to bez podpory rodiny, které touto cestou děkuji.

Aby se město rozvíjelo dál, je potřeba dál pracovat na jeho zvelebení. Moc bych si přála, aby se všechny plány, které stojí před vedením města, podařilo naplnit. Moc bych si přála, aby se tu všem lidem žilo dobře, aby si při pohledu na dominantu města, řečickou kostelní věž, řekli: „Tady jsem doma.“ A ti, které osud zavál jinam, na Řečici vzpomínali v dobrém a rádi se sem vraceli.

Závěrem bych chtěla velmi poděkovat autorovi této publikace Janu Frolíkovi za ochotu a nemalé úsilí uspořádat informace o historii i současnosti radnice a připravit je k vydání.

Pohled na Kardašovu Řečici od Pleší. (foto: Karel Ječný)

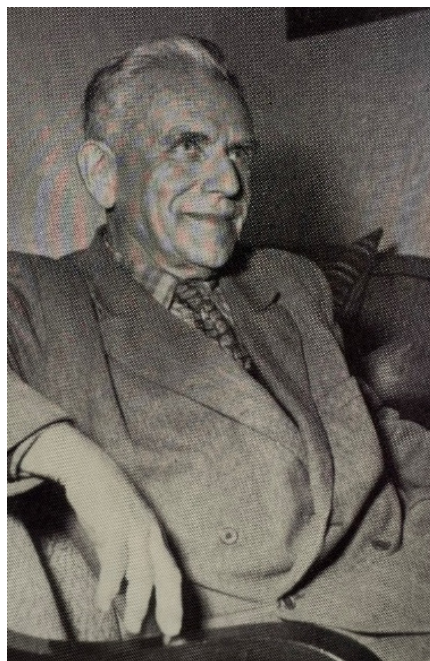
Z dějin řečické samosprávy

Připomínáme-li si dvousetleté výročí řečické radnice, přesněji řečeno té, jejíž přestavbou vznikla současná radniční budova, musíme věnovat pozornost nejenom jí, ale rovněž účelu, který plnila jako sídlo místní veřejné správy v průběhu let. Protože způsob řízení jakékoliv obce odráží politickoeconomické poměry panující ve státě, lze v tomto případě hovořit o dvou obdobích, která se v působnosti obecních úřadů v některých základních aspektech výrazně liší.

Na sklonku středověku se v českých zemích vyprofilovala tzv. patrimoniální čili vrchnostenská správa, která sloužila držitelům panství k vyřizování hospodářských, pořádkových a soudních záležitostí. Vznikaly kanceláře s úřednickým aparátem, v jejichž čele stáli hejtmani (později správci). Kromě nich však působila v jednotlivých obcích i venkovská samospráva, která ovšem měla omezené pravomoci, což nejlépe dokládá skutečnost, že o jejích představitelích rozhodovala či je schvalovala vrchnost.

Situace se zásadně změnila až po zrušení poddanství v Rakousku, jehož byly české země po osudné bitvě na Bílé hoře od roku 1620 součástí, v září 1848, kdy se rozhodnutím ústavodárného říšského sněmu stali z venkovských poddaných svobodní občané s možností držet v osobním vlastnictví půdu. Tehdy také získali obyvatelé někdejších poddanských vesnic a měst právo rozhodovat o obsazení místní samosprávy ve svobodných volbách. Tolik v co největší stručnosti uvedení do našeho tématu.

V Kardašově Řečici máme tu výhodu, že díky obdivuhodné badatelské práci řečického rodáka a patriota, novináře Jaromíra Hrubého, který o historii svého rodiště napsal trojdílný Místopis Řečice Kardašovy, doplněný a k vydání připravený dr. Bartolomějem Víťou (vyšel v letech 1929 až 1934), se můžeme seznámit s agendou místní

Bartoloměj Víta (1891-1966; aut. V. Nekut) a Jaromír Hrubý (1852-1916, zd.: Místopis).

samosprávy i zmíněním konkrétních případů její působnosti, a to zhruba za dobu pěti století. Pro léta po první světové válce je pak možné čerpat některé relevantní informace ze Stručných dějin Kardašovy Řečice od Vratislava Vyhličky, ale především z řečické kroniky vedené Stanislavem Slámou a později jeho synem Karlem.

Pod dohledem vrchnosti

Nejvyšším představitelem poddanských obcí v rámci jejich samosprávy byl původně rychtář (první známý řečický se jmenoval Mikuláš a žil ve 14. století), který míval několik pomocníků, konšelů, z řad v obci respektovaných, majetných a vrchnosti vyhovujících osob. Na ně přešla časem většina povinností vykonávaných rychtářem, jemuž zůstal především dohled nad pořádkem v obci, konáním robot apod. V 17. století byli podle Hrubého v Řečici konšelé čtyři. Nejváženější a zpravidla nejstarší z nich zastával funkci primase (primátora) a byla mu svěřena správa obecního jmění a vrcholná reprezentace obce. Dalším členem městské rady byl purkmistr, který měl na starosti potvrzování smluv a za pomoci písaře (syndika, dnes by se dalo říct tajemníka) vedení účtů. K jednáním městské rady byli přizvááni i tzv. obecní starší, zkušení sousedé dobře obeznámení s místními poměry, kterým bylo také svěřováno vyřizování některých méně významných

Ukázka rychtářského práva, jakési krátké palice, která symbolizovala rychtářovu moc. (zdroj: Oblastní muzeum a galerie v Mostě)

záležitostí, např. urovnávání sporů mezi sousedy. Později byl počet konšelů rozšířen na šest (podle V. Vyhličky až na dvanáct) a lze soudit, že obecních starších bylo také tolik. V purkmistrovské funkci se jednotliví radní střídali. V roce 1802 byla primátorská hodnost zrušena a čelným představitelem města se stal purkmistr.

I když vinou ničivého požáru roku 1820 vyhořela rovněž radnice stojící uprostřed náměstí a spolu s ní též cenné listiny v ní uložené, dochovaly se jiné dokumenty, z kterých si můžeme udělat alespoň základní představu o hlavních úkolech, jež řečická samospráva plnila.

Velký význam měly pro hospodářský život měst trhy, a konšelé proto museli dbát o jejich pravidelné konání i o jejich další rozvoj. V Řečici probíhaly každé úterý tzv. týdenní trhy, při nichž se obchodovalo s potravinami a jiným zbožím běžné spotřeby. Roku 1555 získalo město svolení k pořádání dvou osmidenních jarmarků čili výročních trhů - první se konal v předvelikonočním období, druhý v srpnu - při nichž si mohli občané koupit výrobky určené k trvalejšímu užívání, jako látky, boty, kožešiny či dražší nářadí. Později přibýly i trhy s přízí a plátnem a také s koňmi a dobytkem. Během jarmarků přicházeli do míst jejich konání všemožní potulní herci, kejklíři, medvědáři atd. Vícedenní trhy tím představovaly i jisté povyražení v duchu dobové lidové zábavy, a i proto přitahovaly pozornost širokého okolí.

Neodmyslitelnou povinností konšelů byla správa majetku obce. Ten nebyl v případě Řečice malý. Náležely k němu rybníky, z nichž se Broumovský, Obecní, Hladov, Svítal a Šlechtův rozkládají v okolí města dodnes, sádky, lesy, pastviny i některá hospodářství (po určitou dobu kupř. Šlechtův a Broumovský dvůr). Obec vlastnila také pastoušku, lázně, pazdernu, cihelnu i s domkem pro cihláře a kovářnu. Pro židovské rodiny nechala vystavět na vlastní náklady jedenáct domků na Obecnici, jak se říkalo místu nacházejícímu se u styku

Kupecký krámk v bývalé židovské čtvrti. (zdroj: Místopis)

Pohled na bývalou židovskou čtvrt'. (zdroj: Místopis)

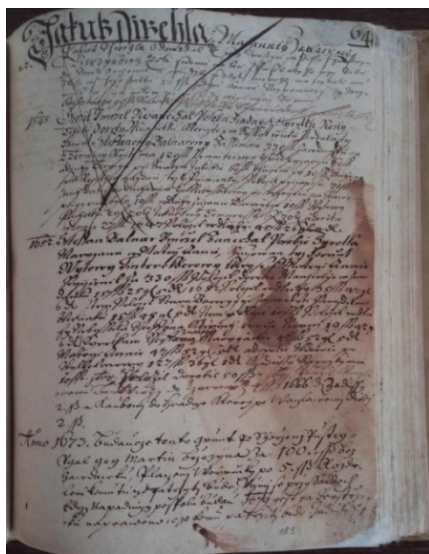
dnešní Hradní ulice s Polákovou. Většinu nemovitého majetku dávala do pronájmu, když však jeho držení začalo být pro ni nevýhodné, prodala ho. Pronajímala i obchod se solí, k němuž dostala od vrchnosti povolení. Že to nemuselo být podnikání vždy lukrativní, dokládá případ z roku 1622, kdy zemřel nájemce Jiří Kučera a zanechal po sobě dluh tak velký, že ho nestačila pokrýt veškerá zanechaná pozůstalost a ani Jíra Fencl, jemuž obec dům po Kučerovi postoupila, a ani jeho potomci ho nedokázali do roku 1682 splatit a městská rada nakonec zbývající část v hodnotě 40 kop grošů dlužníkům odpustila.

Členové obecní rady vyřizovali též důležité záležitosti smluvního

charakteru, mezi něž patřila dědická řízení, svatební smlouvy týkající se věna osob vstupujících do manželství či dlužní úpisy. Rukopis místních radničních písařů nalezneme i v pozemkových (gruntovních) knihách evidujících pozemkovou držbu na řečickém panství. Ze všech těchto právních dokumentů lze čerpat i cenné informace o demografických a sociálních poměrech v obci, o hmotné kultuře své doby, ale i o jejím duchu prostoupenému přísnou katolickou morálkou. Každému, kdo by se chtěl o těchto písemnostech dozvědět víc, lze doporučit pregnantní vysokoškolské

práce Mgr. Milana Hejdy, současného zaměstnance treboňského Státního oblastního archivu, Testamenty Kardašovy Řečice 17. a 18. století a Pozemkové knihy Kardašovy Řečice 17. století, které se dají vyhledat na internetu.

Představitelé města ovšem museli také někdy řešit velmi nepříjemné záležitosti, jako byl výběr různých dávek, zemských berní či vojenských kontribucí, které zvláště za třicetileté války či v době střetů s Napoleonovými vojsky překračovaly únosné meze. Za válečných časů působily mnoho potíží průchody armád, jejichž příslušníkům muselo město zajistit ubytování. Že šlo přitom řečickým radním někdy i o život, dosvědčuje případ rozkradení

Ukázka zápisu v pozemkové knize Kar-dašovy Řečice vztahující se ke „gruntu“ Jakuba Švehly. (přetištěno z diplomové práce Mgr. Milana Hejdy Pozemkové knihy Kardašovy Řečice 17. století)

pokladny bavorského pluku roku 1806, na němž měli podíl rovněž někteří místní občané, a členové rady obce Vojtěch Hrubý a Ignác Lichtnegr byli pak spolu s několika dalšími rukojmími vlečeni za největší zimy až do Monneringu za Lincem a hrozila jim oprátka, pokud nebude rozkradená částka ve výši 12.513 zlatých nahrazena. Nakonec se ale městu podařilo peníze sehnat.

Protože hlavní výrobní prostředek představovala za poddanství půda, velmi záleželo na udržování hranic pozemků, aby nedocházelo k priorávání mezi či jiným škodám. Zde stojí za zmínku, že zajímavým aktem až slavnostního charakteru, který organizovala místní správa spolu s vrchnostenskými úředníky za účasti početné obce, bylo pravidelné vymezování hranic pozemků pevnými mezníky. Ty byly velmi pečlivě popsány, jako ku příkladu jeden z roku 1751: „První mezník, velký křemen bílý, od hráze Velké Ochoze padesát kroků, pod nimi tři kousky okuje, tři kousky uhlí a tři kousky skla.“

Spolu s rychtářem dohlíželi konšelé i na pořádek v obci. Drobnějšími spory mezi občany a jejich přestupky se zabývali často jen dva vybraní obecní starší, závažnější případy řešila

vrchnostenská kancelář. Záznamy o některých takových záležitostech se dochovaly v řečických městských knihách. Tak byla třeba v roce 1657 vsazena do městské šatlavy manželka Matěje Spurného za to, že vynadala správci panství Bilantskému z Veisefelsu, dva důvěryhodní řečičtí sousedé se však za ni poté, co se zavázala k slušnému chování, zaručili, a tak byla osvobozena. Podobně se vedlo i pokrývači Pavlu Syrovému, který ukradl v opilosti v panském pivovaru dva kotle. Ze šatlavy byl propuštěn až poté, co zaplatil 8 zlatých pokuty a získal rovněž záruku dvou sousedů. Slíbit ovšem musel i to, že poručí své ženě, aby propříště „svou vymlouvačnou hubu držela.“ Ve venkovských obcích se rovněž dohlíželo na to, aby se v nich nezdržovaly všemožné nedůvěryhodné osoby. Z toho důvodu byli ve Zlukově koncem roku 1743 zadržení Johana Peřková a její partner Josef Kaňka, jak se ukázalo vykradači kostelů, a deset týdnů pak oba strávili v řečické šatlavě. Vznikl však problém s její přeplněností. V téže době tu totiž pobývali i tři další provinilci.

Zástupci obce a rychtář kontrolovali též celkový stav jednotlivých hospodářství, napomínali nepořádné sousedy, dohlíželi na bezpečnost ohnišť a komínů, ale i na to, aby se sousedé chovali uctivě k pánovi, chodili pravidelně do kostela, světili neděle

a svátky, chovali se slušně během procesí, nevysedávali přes den v krčmě, nehráli hazardní hry, nevedli oplzlé řeči. Za hraběte Karla Josefa Götze, který mj. zahájil výstavbu zdejšího zámku a dbal na celkové povznesení města, dostali za úkol, postarat se i o to, aby si místní obyvatelé uvykli nosit městský kroj.

Důležitou roli hrála městská rada v péči o řečickou triviální školu, v níž se děti učily číst, psát a počítat. Zatímco dozor nad jejím vzdělávacím a výchovným působením přináležel faře, město poskytovalo prostory k výuce. Úroveň místního školství ovšem úzce souvisela s dějinným vývojem. V čase zvrátů, jako kupř. za husitských bouří, upadala, jindy zaznamenala vzestupnou tendenci. Že se mezi řečickými konšely vyskytovaly pokrokové osoby podporující rozvoj školního vzdělávání dokládá příklad primase Adama Sulíka, z jehož pozůstalosti bylo v třicátých letech 17. století poskytnuto 20 kop grošů na stavbu nové školy (kromě toho pamatoval tento primátor ve své poslední vůli i na vybudování obecní pazderny, která měla snížit riziko požárů vznikajících při sušení lnu). Tato škola byla renovována v roce 1711 a o 70 let později se výuka přestěhovala do nové budovy zřízené přestavbou bývalých obecních lázní. V roce 1820 byla škola dvoutřídní, roku 1842 se rozrostla o další třídu, umístěnou v radnici. Obec přispívala i na příjmy

Železniční trať u rybníka Obecního z časů parních lokomotiv. (archiv A. Chvojkové)

učitelů, z nichž někteří také působili jako radniční písaři.

Bylo by iluzí považovat sociální podmínky v relativně chudé staré Řečici za příznivé. Řada lidí v ní trpěla hmotnou nouzí, často zaviněnou neúrodou nebo válkami. Podpora ze strany obce byla přitom minimální, jak svědčí případ rodiny ševce Matěje Zemana, které roku 1679, tedy pouhých dvě desetiletí po skončení obzvlášť ničivé třicetileté války, shořel dům včetně pěti kusů dobytka a purkmistr s obecní radou jí poskytli pouze doporučující list k žebrání. Situace se trochu zlepšila až po roce 1830, kdy tábořský krajský úřad nařídil obcím založit fond na podporu chudých, z něhož byly v Řečici poskytovány třiceti potřebným čtyři krejcare týdně (daly se za ně ovšem koupit kupř. sotva dvě až tři vajíčka). Jako velmi pozitivní lze hodnotit péči o místní sirotky, kterým obec zajistila u vrchnosti, aby nemuseli do cizích služeb, ale byli ponecháni u příbuzných. Městská rada rovněž hájila jejich dědická práva a vedla sirotčí pokladnu, v níž opatrovala peníze, jež jim náležely, před zcizením až do doby, kdy dosáhli dospělosti.

Války, ale také časté požáry povětšinou dřevěných stavení způsobovaly pustnutí gruntů, což výrazně poškozovalo vzhled obcí. Platilo to i pro Kardašovu Řečici. Zlepšení nastalo až poté, co si v důsledku tří katastrof z let 1814 až 1820, při nichž vyhořelo více než 150 domů, začali místní obyvatelé budovat kamenná stavení s pevnou krytinou. To ostatně bylo městskou radou přímo vyžadováno. Ke sklonku poddanské éry investovala obec značné prostředky nejenom do stavby nové radnice, ale i do rekonstrukce komunikací v centru města. Tak bylo náměstí vydlážděno pověstnými „kočičimi hlavami“ a kamennou dlažbu dostala i dnešní Jablonského třída a prostranství u kostela. Za zmínku stojí i to, že díky úsilí následníka trůnu Josefa II. o zlepšení hygienických poměrů v obcích došlo v Řečici roku 1772 ke zrušení původního hřbitova u kostela

a nový (dnes ovšem známý jako „starý“) i s márnicí byl zřízen mimo tehdejší městskou zástavbu.

Jak už bylo řečeno, výrazně větší rozhodovací moc než místní obecní rada měla nad každým panstvím vrchnostenská kancelář hájící zájmy jeho držitele. Jaké vlastně byly vztahy mezi majiteli poddanské Řečice, potažmo panskými úředníky, a městskými radními? Zde lze konstatovat, že záleželo především na osobních vlastnostech a zájmech držitelů panství. Zatímco někteří z nich, jako hrabě Karel Josef Götz (Řečici držel v letech 1717 až 1725 a v roce 1719 potvrdil její městská privilegia, která jí udělili přechodí majitelé Slavatové) či hrabě František Karel ze Sweerts a Šporku (1746 – 1752) nebo později Paarové, brali ohled na zájmy města a snažili se s jeho představiteli vyjít po dobrém, neplatilo to o baronu Františku Josefu Jungwirthovi (1752 – 1769), který zabíral obci pozemky, jež dosud obhospodařovala, ale neměla přesvědčivé doklady o jejich vlastnictví, i některé domy, a robotní povinnosti a platy, jež musela ze svých nemovitostí odevzdávat, jí přitom nesnížil. Stížnosti radních prohlásil za vzpouru proti vrchnosti, včetně primase je sesadil z funkcí a vyhrožoval jim vězením, takže řečické vedení nakonec ustoupilo a pokorně se mu omlulo.

Někdy však sehrávali negativní roli samotní představitelé města. Obzvlášť neoblíbený byl v 70. letech 17. století primas Mikuláš Kučera, který hospodařil s lesy a rybníky obce jako s vlastním majetkem, ale tehdejší držitel panství hrabě Slavata jej přes všechny stížnosti purkmistra a dalších radních odmítl odvolat. Stávalo se ovšem, že prezentaci města negativně ovlivnil i jakýsi těžko pochopitelný šlendrián, korektněji řečeno nekompetence. Ta se zvlášť frapantně projevila na sklonku 18. století, kdy bylo poddanským městům umožněno zřizovat magistráty, jimiž se obce zbavovaly vrchnostenského poručení. Žádost o magistrát byla sepsána i v Řečici, ale deputace, která ji

měla v Praze předat, ji kdesi u Benešova ztratila, a tak zůstala Řečice až do roku 1848 městem poddanským. Otázkou je, proč obec nevyslala deputaci novou. Zalekli se snad její radní větší odpovědnosti, která by se zřízením magistrátu byla spojila, anebo si to nechťeli rozházet u vlastníka panství...?

Karel Kučera, purkmistr K. Řečice 1832-1848 a Josef Lustig, purkmistr K. Řečice 1824-1827. (zdroj: Místopis)

„Malé“ dějiny jedné obce si těžko můžeme představit bez vlivu „velkých“ dějin na ni. Za dobu, kterou jsme zatím sledovali, se událo v habsburském Rakousku množství změn jak k horšímu, tak k lepšímu. S měnicími se společenskými poměry se museli vyrovnávat i řečičtí radní. Z nich si uvedme alespoň jména těch, kteří zaujímali v Řečici od konce 17. do poloviny 19. století nejvyšší postavení. Kromě již zmíněného Adama Sulíka, který byl primasem už v roce 1592, uvádí Místopis další až od konce 17. století. Byli to Ondřej Polák, Jakub

Zeman, Jakub Kučera (1707 – 1722), Václav Abel, Josef Kučera (1747 – 1775), Jan Chmelař, Matěj Zeman (1768 – 1778), Václav Vodrážka (1778 – 1806), po nich pak stáli v čele obce purkmistři Vojtěch Hrubý (1807 – 1809), Václav Ligler, Jan Vodrážka (1813 – 1820), Jan Nekut (1821 – 1824), Josef Lustig, Karel Zoch (1827–1831) a před samým zánikem poddanství Karel Kučera. Potom už nastala nová éra.

V porevolučním Rakousku

Jak už bylo řečeno, vedlo zrušení poddanství v Rakousku po revolučních událostech roku 1848 i k vydání zákonů, které umožňovaly svobodné volby do obecních představenstev. Volit ovšem nemohly ženy a byli při nich výrazně zvýhodněni bohatší občané.

V Kardašově Řečici proběhly tyto volby poprvé 25. 8. 1850. Z pěti kandidátek byla nejúspěšnější ta, kterou postavila vrchnostenská strana. Ve dvanáctičlenném zastupitelstvu zasedali i kníže Karel Paar, zástupce místních Židů Leopold Kolman či místní farář Václav Boháček. Purkmistrem (starostou) byl zvolen obchodník Josef Lustig. Přísahu složili zastupitelé 28. září. Jednalo se o slavnostní záležitost, kdy byla před radnicí zřízena slavobrána, u které stáli členové národní gardy tvořené místními občany a na níž se skvěl nápis Základem svobodného státu jest obec svobodná. Poté se obecní výbor odebral do kostela, aby se zúčastnil slavnostní mše, hosté v čele s okresním hejtmanem pak byli pozváni na faru na slavnostní oběd hrazený z prostředků obce, odpoledne se konala na ostrově ve Velkém střelba do terče namalovaného přímo pro tuto příležitost a slavnost ukončil ples ve prospěch chudých.

Nedlouho poté však došlo ke kroku, který opět doložil, že představitelé obce zaujímali někdy velice konzervativní, opatrnické postoje, které bránily

rychlejšímu rozvoji Řečice. Tentokrát promarnili možnost učinit město sídlem okresu, když za tím účelem odmítli poskytnout místnosti na radnici, které ale přitom stejně nebyly plně využívány. Jistou ztrátu prestiže snad aspoň částečně odčinilo zavedení dvou nových výročních trhů, a to po Třech králích a po svátku Jana Nepomuckého 16. května. V roce 1873 také začala v Řečici působit občanská záložna, která v následujících desetiletích uvolňovala i prostředky ve prospěch obce a hradila kupř. přestavbu některých mostů přes místní potoky.

Po roce 1850 vyústila vnitropolitická situace v Rakousku v opětovné omezování svobod, nastalo období tzv. Bachova (A. Bach, ministr vnitra v letech 1849 až 1859) absolutismu. Nové volby do obecního zastupitelstva mohly proběhnout až po jeho pádu. Konaly se roku 1861 a tři roky nato následovaly další, z nichž vzešel tentokrát již čtyřřadavý výbor (od roku 1867 míval 30 členů). Z roku 1867 se dochoval dokument o tehdejších obecních zaměstnancích včetně jejich ročních platů a materiálních odměn v podobě dřeva na topení. Nejvyšší mzdu v hodnotě 210 zlatých dostával důchodní (syndikus), pro nějž byla zřejmě jediným zdrojem příjmů. Purkmistr pobíral 105 zlatých a obcí byli dále

Antonín Hejda, řečický městský strážník v 2. polovině 19. století. (zdroj: Místopis)

vypláceni policejní komisař, dva policejní sluhové a taktéž dva hajní, tři ponocní, věžný a slouha.

Největší investicí obce v 2. polovině 19. století byla nesporně výstavba nové školní budovy. První jednání městské rady o ní proběhlo již v dubnu 1854. Obec za tím účelem odkoupila dva domy a farář jí poskytl zahradu táhnoucí se od kostela až ke Kardašskému potoku. V březnu 1855 bylo vybudování dvoupatrové školy zadáno jindřichohradeckému staviteli Václavu Šetkovi. Se stavbou se však začalo až roku 1860 a obci byla předána v létě 1862. Vyšla ji na 20 000 zlatých. Bylo v ní původně pět učeben a tři byty. O rok později se v ní začalo vyučovat, a to zpočátku jen ve čtyřech třídách. Jejich počet však narůstal, takže obec musela přistoupit k rozšíření školy výstavbou nového křídla v hodnotě 6 000 zlatých, k němuž došlo roku 1886. Když byla o tři roky později zřízena v Řečici trojtřídní měšťanská škola chlapecká, bylo nutno postavit budovu pro pětitřídní školu dívčí, která po provedených úpravách tvoří dnes z větší části přední trakt školní tělocvičny. Na řečické školy dohlížela vedle okresního školního dozorce také místní školní rada, jejímiž členy byli i purkmistr a dva městští radní.

Obec se musela rovněž starat o dobrý stav místních komunikací. Došlo k vyšetřování, tj. ke zpevnění vozovky vazbou vytvořenou z těsně k sobě přiléhajících kamenů, blátivé Horní ulice a silnice na Dírnou, později pak ulice Veselské (Palackého) a z ní vycházejících polních cest do Nítovic a Cikaru, přes Plešský potok byl v dnešní Tyršově ulici zřízen bytelný most. V roce 1887 byla Řečice spojena se světem železnicí, před jejímž vybudováním se však muselo vedení obce zapojit do vyjednávání s majiteli pozemků, po nichž měly vést koleje, i těch v jejich nejbližším okolí (obavy z plašení dobytka). V roce 1911 se v Řečici také změnilo místo pro pohřbívání zesnulých. Vedle hřbitova z roku 1772, který přestal svými rozměry vyhovovat, byl otevřen nový.

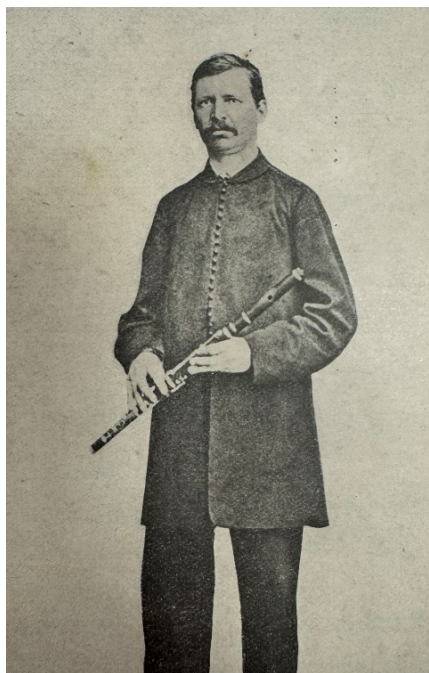

I s márnicí vyšel obec na tehdy značnou částku 30 000 korun. V té době působil v Řečici konečně už i chudobinec pro lidi v nouzi, založený roku 1889.

Protože ve 2. polovině 19. století došlo v českých zemích k mohutnému rozvoji národní kultury, vznikla i v Řečici řada vlastenecky orientovaných spolků, z nichž byly velmi aktivní především ochotnický a zpěvácký. Největší podpory od obce se však hlavně z praktických důvodů dostalo sboru dobrovolných hasičů, který v městě začal působit v roce 1874. Ze svých prostředků doplňovala obec také pravidelně knižní fond místní knihovny, která byla založena roku 1878. Několik let po tom organizovala

Bývalý řečický chudobinec, který stál v místech dnešní školní družiny.
(zdroj: Místopis)

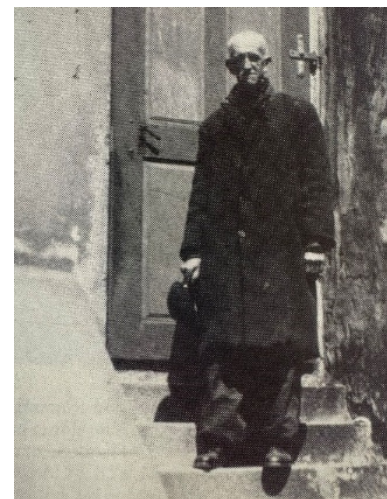
František Vodrážka, virtuos na flétnu a purkmistr K. Řečice 1875-1896 a Karel Hes, starosta K. Řečice 1912-1919.
(zdroj: Místopis)

Historický snímek bývalé řečické chlapecké školy. (archiv A. Chvojkové)

sbíрку na vybudování pomníku místního rodáka Boleslava Jablonského a sama na něj věnovala 500 zlatých. Pro rozvoj kultury a osvěty udělal hodně místní tajemník, absolvent pražské filozofické fakulty Hynek Březina, který byl ve funkci v letech 1851 až 1895.

Ani v 2. polovině 19. století se obci nevyhnuly těžké chvíle, které muselo její zastupitelstvo co nejrychleji řešit. Na přelomu května a června 1853 postihly Řečici dvě povodně, natolik rozsáhlé, že se obec rozhodla nahonem navýšit hráz Velkého, aby se neprotrhla a voda nezaplavila velkou část města. V roce 1866 pak radní opět zařizovali

Stanislav Lichtnegr, poslední řečický věžný z rodiny, která žila na věži řečického kostela od roku 1816 do roku 1949. (Zdroj: Místopis)

ubytování pro vojáky, a to pro tisíce pruských, kteří tu po dobu čtrnácti dní procházeli.

V purkmistrovské funkci se v tomto období vystřídal Josef Lustig (1850 – 1864), Karel Hrubý (1864– 1868), Václav Hazuka (1868 – 1872), Karel Vodrážka (1872 – 1875), František Vodrážka, který byl krom toho široko daleko známý jako virtuos na flétnu (1875 – 1895), Alois Lustig (1895 – 1906), Josef Veselý (1906 - 1912) a Karel Hes (1912 – 1919).

Ve vírech 20. století

Na jaře 1910 řešilo vedení obce poněkud kuriózní záležitost. Část zdejších řemeslníků a obchodníků se na ně obrátila se stížností na publikaci *Dítě českého jihovýchodu a jeho výdělečná činnost*, v níž místní učitel F. A. Soukup velice fundovaně analyzoval svízelné postavení dětí v hospodářsky a kulturně zaostávajícím městečku (její nejpodstatnější kapitoly znovu vyšly r. 2012 v antologii *Zaneste city mé ku klidné Řečici*). Kniha však našla zastání mezi drobnějšími živnostníky a rolníky, kteří ji doporučili k zařazení do obecní knihovny.

Několik let poté nastaly řečickým radním úplně jiné starosti. Souvisely s válkou, kterou 28. 7. 1914 vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku a do níž se záhy zapojila řada dalších evropských států. V tomto roce se sice ještě podařilo přivést do Řečice z Veselí nad Lužnicí elektřinu a místo petrolejových lamp zavést v jejích ulicích elektrické osvětlení, potom však už začal zasahovat do dnů v obci čím dál výrazněji válečný stav. Jak píše B. Víta, nastala doba „plná nářků, utrpení, bídy, proklínání... hladu, drahoty, udávání... bohatnutí jedněch na vrub jiných“. Stovky řečických mužů musely odejít na bojiště, válečná situace vedla ke kritickému nedostatku základních životních potřeb, který nedokázal vyřešit ani přidělový systém vydáváním poukazů na mouku, sádlo, maso, brambory, šatstvo... Pořádaly se nejrůznější sbírky (dokonce i kapesníků), prováděly rekvizice obilí

Oslava samostatnosti dne 17. listopadu 1918. (archiv A. Chvojkové)

Pohlednice oslavující vznik Československé republiky. (archiv A. Chvojkové)

či brambor. Obci při tom pomáhali i učitelé, jejichž pracovní podmínky se zhoršily tím, že dívčí škola byla přeměněna na lazaret, jímž v letech od roku 1914 prošlo téměř 1500 vojáků nejrozličnějších národností. Zrušen byl v září 1917, kdy už byl kritický nedostatek potravin a šatstva. V městě se na začátku války také objevili uprchlíci z Haliče a často se zde zdržovaly vojenské posádky, např. část pěšího pluku 75, jenž na radnici umístil svou strážnici a věznici.

V roce 1918 bylo už jasně patrné, že Rakousko s Německem válku prohrájí. Čeští vlastenci se odvážili znovu veřejně vystupovat. Tak proběhla v Praze 13. dubna slavnostní národní přísaha, jíž se zúčastnil i starosta

Kardašovy Řečice Karel Hes. Řečičtí radní nato odmítli poskytnout již osmou válečnou půjčku. 28. 10. 1918 pak byla vyhlášena samostatná Československá republika a rovněž v Řečici propukly bouřlivé oslavy, včetně lampionového průvodu. 5. listopadu uvítala delegace řečické městské rady ve Veselí nad Lužnicí české poslance vracující se z Paříže a v prosinci i prezidenta T. G. Masaryka. Nákladem obce byla 17. 11. zorganizována důstojná oslava Národní svobody. Nastaly všední dny plodného dvacetiletí demokratického Československa.

I v Řečici se bezprostředně po válce začaly formovat místní organizace politických stran. Nejpočetnější zastoupení v třicetiletém řečickém

Vítání prezidenta T. G. Masaryka při jeho průjezdu Řečicí v roce 1925.
(zdroj: Místopis)

obecním zastupitelstvu mívali v meziválečném dvacetiletí sociální demokraté, komunisté, národní socialisté, republikáni (agrárníci), lidovci a živnostníci. První volby do místních samospráv proběhly v samostatném Československu v roce 1919. Starostou se tehdy stal tesařský mistr Ferdinand Dejmek.

Jedním z nejdůležitějších úkolů, které si představitelé města vytýčili, bylo vybudování kanalizace, které bylo zahájeno v roce 1922. Došlo také k vyčištění zabahněného Řečického potoka v dnešních Benátkách a nové úpravě mostu přes Kardašský potok v ulici Jablonského. Velká pozornost byla věnována i údržbě místních cest. V roce 1923 koupila obec od pozemkového úřadu část budov bývalého panského dvora a zřídila zde byty, které byly určeny pro místní dělníky a úředníky. Vznikl zde i nový chudobinec pro 24 obyvatel a jednu ošetřovatelku a rovněž plemenná stanice. Veřejný život obce obohatila roku 1921 sokolovna, na niž poskytl obecní úřad dřevo. Na Malé stránce byl roku 1923 slavnostně odhalen pomník z dílny tábořského sochaře Rudolfa Kabeše se jmény 60 místních občanů, kteří se stali obětmi nedávné války. Toto veřejné prostranství bylo později na žádost občanů přejmenováno na náměstí Svobody. Zmínku si zaslouží i rozšíření nového hřbitova o horní část,

Pomník padlých v 1. světové válce v původní podobě z roku 1923. (zdroj: Místopis)

k němuž došlo ve 30. letech. V roce 1937 na ní vznikl zvláštní hrob, do nějž byly uloženy tělesné ostatky některých významnějších občanů přenesené ze starého hřbitova. Je na něm čtyřmetrový kříž, který dnes zakrývá břečťan.

Po pouhých dvou dekádách existence došlo v mladé Československé republice k tragickému zvratu. Po uzavření mnichovské dohody 30. 9. 1938 obsadila německá armáda její pohraniční oblasti. Protože se tím

Řečice ocitla v příhraničí okleštěné republiky, začaly v ní působit celní úřad a inspektorát finanční stráže. Poté co Němci obsadili v březnu 1939 i vnitrozemí českých zemí, a vznikl tak Protektorát Čechy a Morava, zatímco Slováci si vytvořili vlastní stát, dolehlo také na obyvatele Řečice vše, co s sebou přineslo řádění zfanatizovaných německých nacistů: naprostá likvidace demokratického systému, zastrašování, udavačství, pronásledování antifašistů a vlastenců, zatýkání a odvlékání nepohodlných osob do koncentračních táborů, v nichž zahynula i naprostá většina řečických Židů.

O tom, jak Němci běsnili i v našem městě, nejlépe vypovídá událost, k níž došlo 16. 3. 1941. Řečický občan Karel Vraný, přesvědčený stoupenec nacismu, nahlásil, že byla černou barvou potřísněna říšská vlajka vyvěšená na jeho domě. Rozběhl se zběsilý kolotoč vyšetřování, kvůli němuž přijela do Řečice četnická pátračka z Českých Budějovic v čele se svým velitelem majorem Böhmlem a z Třeboně se dostavil i okresní hejtman dr. Kliment. Následovalo zatčení městských radních a zástupci města byli povoláni do budějovické úřadovny gestapa, kde se jim však obratným manévrováním podařilo vyšetřovatele umluvit a vyřešit celou záležitost úhradou pokuty 30.000 korun, jež byly vybrány od místních občanů včetně Židů, kteří zaplatili v přepočtu na osobu nejvíce.

K životu českých obyvatel tehdy patřilo časté pořádání sbírek ve prospěch německé armády či okázalé oslavy nacistických výročí, kupř. narozenin A. Hitlera. I Řečicí často projížděla vojska, v červnu 1941 byly v místních školách více než týden ubytovány jednotky SS. Nedostatek základních životních potřeb vedl znovu k zavedení přídelového systému.

Přes všechny dobové svízele však docházelo v Řečici též ke změnám, které se pozitivně promítly i do poválečné budoucnosti, byť k nim byly prvotním impulzem záměry nacistů. Tak byla vyasfaltována vozovka

v Hradecké ulici a v roce 1942 začal z radnice vysílat městský rozhlas, jehož relace uváděla lidová píseň Na řečickém rynku v úpravě populárního místního skladatele Franty Čecha. Došlo i k vydláždění 200 m Palackého ulice, která ale byla pod tlakem okupantů přejmenována na Veselskou, pokračovalo se v budování kanalizace. To, že se i lokální politici ve vedoucích funkcích mohou dostat do velice nepříjemných situací, kdy jsou nadřazenými orgány tlačeni do střetu s místními občany, dokládá návrh Správy protektorátních silnic, aby byly v Řečici rozšířeny Pražská a Hradecká ulice na 27 až 35 m, pro jehož realizaci by se musela zbourat řada domů. Naštěstí se však od tohoto plánu ustoupilo, byť se o něm uvažovalo i v pozdějších letech, a to až do doby, než bylo definitivně rozhodnuto o stavbě obchvatu.

13. 11. 1943 zrušil výnos Zemského úřadu obecní zastupitelstva. V Řečici byla správou obce pověřena pětičlenná správní komise, jejímž předsedou se rozhodnutím vyšších míst stal lesní rada Rudolf Žák. To už se však válka chýlila ke konci, i když řádění Němců neustávalo, o čemž svědčí i jména zavražděných místních občanů, např. řídícího F. Kadlece, na pomníku padlých, který musel být po skončení válečného masakru rozšířen o dvě křídla.

I když v prvních dnech května 1945 nebyl třeboňský okres ještě definitivně osvobozen od německých vojsk, která zde proudila v celých kolonách, začínaly se i v jeho obcích ustavovat první revoluční národní výbory, aby převzaly jejich správu. Nejinak tomu bylo v Kardašově Řečici, kde tento výbor vznikl 5. 5. Mezi jeho první kroky patřila vyjednávání s ustupujícími německými jednotkami, aby byla zajištěna bezpečnost města na samém sklonku války. Velitel německé posádky ubytované v místních školách sice ještě 8. května odmítl odevzdat zbraně novému vedení města, ale několik hodin po tom Němci Řečici opustili. Záhy nato už byli v jejích ulicích nadšeně vítáni první sovětský osvoboditelé. 13. srpna se konala v Řečici Slavnost vítězství připomínající utrpení válečných let a vyjadřující optimistické vyhlídky do mírové budoucnosti.

V čele řečického revolučního národního výboru (později místního národního výboru) stál původně evangelický kněz František Novotný, který však záhy odstoupil a ve funkci ho nahradil učitel Josef Český, bývalý vězeň koncentračního tábora. Výbor, který se rozrostl na třicet členů, se kromě starosti o běžnou agendu, jako byla kupř. údržba komunikací formou brigád občanů, začal věnovat i řešení bytové situace v městě. Dokladem toho je

čtyřbytový činžovní dům v Bezručově ulici dokončený v roce 1948. To však už v československých dějinách došlo k dalšímu politickému zvratu, jímž skončilo krátké demokratické období po roce 1945. Komunistická strana Československa využila vládní krize a provedla 25. února 1948 puč, který jí umožnil převzít veškerou moc ve státě. V Řečici byl už 22. 2. tohoto roku ustaven v hostinci u Filků první akční výbor Národní fronty, organizace, která prošla po třech letech trvání zásadní změnou, a tím, že stavěla i do komunálních voleb jednotnou kandidátku, která vylučovala jakoukoliv politickou konkurenci, sloužila pak 40 let komunistům k upevňování a udržování moci i na úrovni jednotlivých obcí. Následovalo pronásledování soukromých podnikatelů, obchodníků, větších zemědělců, nemluvě o přímých ideových odpůrcích nového režimu, charakteristické obzvlášť pro jeho první léta. Útlak osob nepohodlných politickému systému se nevyhnul ani Řečici.

Bezprostředně po únorových událostech došlo v řečickém národním výboru k výměně předsedy, jímž se stal zedník František Kubeš. Po něm pak následovalo devět dalších předsedů MNV, vesměs komunistů. Opírat se mohli o pomoc ostatních členů rady MNV vzešlých z voleb, jak však výše uvedeno, v podstatě formálních.

Komunisté zásadním způsobem potlačovali demokratické svobody, ať už se jednalo o svobodu slova, shromažďování či o svobodné cestování do zahraničí, bylo by ale vůči nim nespravedlivé tvrdit, že se za jejich vlády veškerý vývoj zastavil. Alespoň v oblasti rozvoje občanské vybavenosti docházelo k pozitivním změnám, jejichž realizace však narážela na řadu ekonomických potíží. Už koncem padesátých let se představitelé Řečice rozhodli pro vybudování kulturního domu. První výkop základů byl uskutečněn 18. 6. 1960, ale pak nebyl průběžný plán výstavby dodržen snad ani v jediném roce, takže dům byl dokončen až po sedmi letech prací.

Pomník padlých rozšířený o dvě křídla se jmény obětí 2. světové války. (archiv Města)

Kulturní dům otevřený v roce 1967 a Mateřská škola z roku 1981. (archiv Města)

Někdy chyběly peníze, jindy řemeslníci, pak nebyl zase k dispozici potřebný materiál. K slavnostnímu otevření tím pádem došlo až 26. 8. 1967. Tato situace se opakovala i při budování vodovodu, zahájeném roku 1973, a při výstavbě mateřské školy, která trvala od roku 1977 do roku 1981. Všechny tyto projekty byly realizovány s brigádnickou pomocí místních občanů, tedy v tzv. Akci Z (Z = zvelebování), která však bývala někdy neefektivní a neprofesionální. Příznačné bylo i využívání techniky místních podniků, především Jednotného zemědělského družstva, založeného roku 1956, a Koh-i-nooru pro potřeby obce. V roce 1975 bylo dokončeno sídliště s pěti panelovými

domy, přičemž vlastníkem dvou z nich bylo a dodnes je město. V Řečici také probíhalo postupné asfaltování místních komunikací a zřizování nových chodníků. Roku 1982 se začal budovat teplovod vedený z kotelny podniku Koh-i-noor. Koncem 80. let proběhly demoliční práce pro stavbu nového zdravotního střediska. V péči o čistotu obce a její zkrášlování hrála důležitou roli aktivita místních zájmových organizací.

Vzhledem k tomu, že v éře komunistů byla moc ve státě silně centralizovaná, lze za úspěchy vedení obce, pokud jde o rozšiřování občanské vybavenosti, označit i vznik nebo renovaci zařízení, která měla jiné zřizovatele. Jedná se zejména o dům služeb uvedený do

provozu v roce 1970 (ten ovšem nestihl vykrýt všechny potřeby občanů, a tak komunisté povolili řemeslníkům v jejich volném čase či při důchodu v 2. polovině 80. let drobné podnikání, které evidoval MNV), velké nákupní středisko Jednoty (1982), novou poštu (1986). V roce 1988 se začala stavět čistírna odpadních vod. Prakticky po celé komunistické období působil v bývalém řečickém zámku domov důchodců spadající pod ONV v J. Hradci.

V roce 1949 došlo ke změně ve správním uspořádání a Řečice byla na žádost občanů připojena k jindřichohradeckému okresu. Začátkem 70. let se stala střediskovou obcí, do jejíhož spádového území náležela řada okolních vesnic. Zbývá snad ještě dodat, že ani druhá polovina 20. století se v městě neobešla bez průjezdu stovek tanků, obrněných transportérů a jiné vojenské techniky poté, co do Československa 21. srpna 1968 vpadla vojska tzv. bratrských socialistických států, aby zde potlačila zdárně se rozvíjející demokratizační proces.

Na závěr této kapitoly si připomeňme jména těch, kteří vedli Řečici za tzv. 1. republiky a během války i po ní, a to až do roku 1990. Byli to starostové Ferdinand Dejmek (1919 – 1931), Ludvík Veselý (1931 – 1942), předseda správní komise Rudolf Žák (1943 – 1945), předsedové revolučního, později místního národního výboru František Novotný (1945 – 1946), Josef Český (1946 – 1948), František Kubeš (1948 – 1952), Jan Kodým (1952 – 1953), Jaroslav Havel (1953 – 1954), Karel Melichar (1954 – 1960), Štěpán Vaněk (1960 – 1964), Ludvík Marek (1964 – 1971), Karel Ječný (1971 – 1976), Vlastimil Michal (1976 – 1984), Jiří Rejhons (1984 – 1989) a Václav Hnátek (1989 – 1990).

Od Listopadu až do dnešních dnů

V listopadu 1989 se zhroutil v Československu komunistický režim. Rozhodující síly, které se postavily do

čela demokratizačního procesu, se sdružily v Občanském fóru. To bylo v polovině prosince založeno i v Kardašově Řečici. Jeho mluvčím se stal MVDr. Petr Nekut. Poté byly provedeny změny ve složení rady MNV a ve sboru jeho poslanců, tak aby odpovídaly novým poměrům.

Po Listopadu se většina vesnic přináležících k Řečici jako ke střediskové obci rozhodla pro vytvoření vlastní samosprávy. Toto řešení nezvolili občané Mnichu a Nítovic, a ty se tak staly místními částmi K. Řečice. První svobodné volby do obecních zastupitelstev po více než čtyřiceti letech proběhly v listopadu 1990. V Řečici získalo nejvíce mandátů místní Občanské fórum a Sdružení nezávislých kandidátů. Patnáctičlenné zastupitelstvo rozhodlo o složení pětičlenné rady, která zvolila nejvyšší představitele obce. Starostou se stal MVDr. Petr Nekut. Brzy nato vznikly v Řečici i místní pobočky Občanské demokratické strany a obnovené sociální demokracie, jež se výraznou měrou podílely na politickém životě obce v následujících letech. Většina zastupitelů za všechna volební období po Listopadu '89 však vstupovala do voleb jako nezávislí kandidáti.

Roku 1992 byla Kardašově Řečici navracena městská práva, čímž byla posílena její prestiž v širším regionu. Na počátku 3. tisíciletí se stala centrem mikroregionu Řečicko, jehož cílem je zajišťovat všestranný rozvoj obcí do něj zahrnutých. V rámci těchto snah vznikla kupř. u Kardašovy Řečice, na území spadajícím pod CHKO Třeboňsko, roku 2017 26 km dlouhá naučná cyklostezka, na níž je 18 zastavení s informačními tabulemi a odpočívadly. V prvních letech po Listopadu navázalo město i partnerské vztahy se švýcarskou obcí Oberdiessbach a došlo pak k řadě vzájemných návštěv občanů.

MVDr. Petr Nekut stál jako starosta v čele Kardašovy Řečice až do roku 2022, tedy rovných 32 let. Za tu dobu se i díky dotacím od EU, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva

Sportovně turistické centrum, nová školní družina a revitalizovaný „starý“ hřbitov.
(archiv Města)

životního prostředí, Jihočeského kraje i jiných subjektů podařilo realizovat řadu projektů, které výrazně změnilы tvář města a obohatily život v něm. Shrňme si zde aspoň ty nejvýznamnější s uvedením roku, kdy byly dány k užívání, a s vědomím toho, že velké množství dalších pro občany prospěšných aktivit, kterým se za posledních 35 let vedení Řečice věnovalo, zde nebude zaznamenáno.

▪ 1991 – čistírna odpadních vod

- 1994 – nové zdravotní středisko
- 1996 – rekonstruovaná škola s přístavbou
- 1998 – 10 nových bytů ve střešních nástavbách dvou panelových domů v majetku města
- 1999 – rekonstrukce náměstí, sportovní hala
- 2000 – 11 nových bytů v objektu bývalé Lesní správy
- 2002 – 14 bytů v nové bytovce č. 123

- 2003 – dům s pečovatelskou službou Zámeček
- 2004 – osmibytovka v bývalém panském dvoře
- 2006 – autobusová čekárna na náměstí, tříbytovkový areál na sídlišti TGM
- 2009 – sběrný dvůr
- 2010 – sportovně turistické centrum na fotbalovém hřišti
- 2012 – nová školní družina
- 2014 – kompostárna
- 2016 – zrekonstruovaná radnice
- 2018 – dům se 7 byty pro starší občany na náměstí Svobody
- 2020 – revitalizovaný starý hřbitov, dětské hřiště za kulturním domem
- 2022 – nová hasičská zbrojnice

Opomenout bychom neměli ani plynofikaci města, která proběhla

v roce 2000. Plyn byl rozveden do ulic, v nichž nejsou domy napojeny na teplovod z podniku Neva.

Jedna z tabulí u naučné cyklostezky vedoucí okolím Kardašovy Řečice.
(autor: A. Bouzarová)

Rozvoj města pokračuje tempem, jaké nemělo v jeho minulosti období, i za nástupkyně MVDr. Petra Nekuta v starostenské funkci Mgr. Dany Machové. Nejpersvědčivěji to dokládá velký úsek Husovy ulice, v němž došlo v roce 2024 nejenom k vybudování nové kanalizace, ale zároveň k jeho celkové rekonstrukci, včetně bohaté výsadby okrasných dřevin a bylin. V současnosti probíhají tytéž práce v Tyršově ulici.

V minulosti byla Kardašova Řečice mnohými přistěhovalci či návštěvníky z rozvinutějších oblastí považována za konzervativní venkovské městečko v leccems zaostávající za celkovým společenským vývojem. Dnes to už rozhodně neplatí.

Zrekonstruovaná Husova ulice, dětské hřiště za kulturním domem a nová hasičská zbrojnice. (archiv Města)

Řečické radnice

Radnice jako místa pro jednání městské rady královských měst, podřízených přímo panovníkovi, a pro její administrativu vznikaly v českých zemích od 14. století. První z nich si zřídili měšťané Starého města pražského a rovněž Brno získalo rozšířením původní rychty vlastní radnici. Po nich začaly radniční domy vyrůstat v rychlém sledu také v dalších městech, a to i v poddanských patřících šlechtě. Nepředstavovaly přitom jenom centrum místní správy, ale plnily také funkci reprezentativní. Vzhled radnice a její vybavení dodávaly symbolický punc významu města, na čemž měli zájem nejenom měšťané, ale i vlastníci feudálních panství.

J. Hrubý se domníval, že první známá řečická radnice byla vystavěna po velkém požáru, který vypukl v roce 1621. Pak by se tedy dalo předpokládat, že před ní stála v městě starší radnice, která vyhořela, písemné dokumenty o ní se však nedochovaly.

Nově zřízená radniční budova se nacházela uprostřed náměstí, měla dvě podlaží a na její střeše byla věžička s hodinami přenesenými sem z kostela, který rovněž zpustošily plameny. Pod radnicí se rozkládaly velké sklepy a v jejím přízemí byly umístěny chlebnice (krámky s pečivem) náležející cechu mlynářů a pekařů, tři masné krámy a byt obecního slouhy, „serbusa“. Nechyběla tu ani šatlava, do níž byli zavíráni lidé, kteří se provinili proti rychtářskému právu. Protože se však v zimě nedala vytápět, obec si se svolením vrchnosti zřídila jinou. Do prvního patra budovy, kde se nacházela kancelář, radní síň a zřejmě i byt pro písaře, vedlo vnější schodiště. V kanceláři byly uloženy městské knihy, potažmo listinné dokumenty a stála v ní rovněž truhlice s obecními a sirotčími penězi. V blízkosti radnice byla jatka a na náměstí kolem ní se konaly týdenní i výroční trhy. Tato budova sloužila svému účelu dvě stě let, ale při rozsáhlém požáru 18. srpna 1820 i ona vyhořela. Obci nezbyvalo

Řečická radnice na snímku z roku 1956 (autor: V. Nekut) a radnice na přelomu 20. a 21. století. (archiv Města)

nic jiného než přikročit k postavení nové radnice.

Protože budova uprostřed náměstí omezovala prostor pro trh, rozhodla se městská rada zakoupit od Matěje Vodrážky spáleniště domu č. 64 se zahradou. Stavba nové radnice proběhla v letech 1822 až 1825 za purkmistrovství Jana Nekuta a Josefa Lustiga. Budovu, která vyšla obec na 24.000 zlatých, slavnostně vysvětil farář Matěj Polák 1. února 1826.

Budova vystavěná v novoklasicistním stylu měla silné obvodové zdi (45–120

cm), valbovou střechu, rizalit (část zdíva mírně vystupující z fasády po celé výšce budovy) ve středu průčelí a klenuté místnosti v dolním podlaží. V přízemí byly většinou byty, které nechyběly ani v prvním patře, kde se jinak nacházely kancelářské místnosti. I ty však byly zpočátku pronajímány k obývaní, protože tehdejší obecní tajemník vyřizoval úřední záležitosti doma. Později se zde nacházela jedna ze tří tříd místní farní školy. Po zrušení poddanství potřebovala ovšem obec

první patro k trvalému užívání a školní třída byla přemístěna do přízemí.

Využití radniční budovy prošlo do konce 20. století řadou změn. Působila v ní i místní pošta, policie a spořitelna. Postupně však přestala jako sídlo obecního, od roku 1992 městského úřadu jak po stránce provozní, tak reprezentativní vyhovovat a před vedením obce vyvstal úkol vybudovat buď úplně novou radnici, anebo provést rozsáhlou rekonstrukci původní stavby. Nakonec zvítězil druhý návrh respektující některé architektonické prvky charakteristické pro historickou budovu. Z 28 projektů přihlášených do veřejné soutěže bylo zvoleno řešení navržené Ing. arch. Jakubem Žiškou a Ing. arch. Pavlem Šmelhausem z kladenského Atelieru Žiška. Realizace stavby se ujala soběslavská firma Spilka a Říha. Přestavba budovy probíhala v letech 2015 a 2016 a vyšla město na 30 milionů Kč.

Protože se dá předpokládat, že nejen exteriér, ale i interiér přestavěné radnice řečičtí občané dobře znají, uvedu o její současné podobě pouze několik základních údajů. Požadavky

města na uchování některých historických prvků, a to především masivních obvodových zdí, původního krovu (v jeho případě došlo ke zhotovení přesné kopie) a kleneb v přízemí, byly nejvyšší měrou naplněny. Středový rizalit v průčelí nově uzavřela atika, za níž vystupuje ze střechy vikýř s hodinami jako připomínka budovy stojící kdysi uprostřed náměstí. Došlo k modernizaci kanceláří, v prvním patře vznikla prostorná knihovna a v podkroví sál určený k veřejným zasedáním městského zastupitelstva a k pořádání kulturních či osvětových programů. Podlaží budovy propojuje vedle světlého, širokého schodiště též výtah s bezbariérovým přístupem. U vstupu do sálu radnice je umístěn dvě stě let starý hodinový stroj, který byl původně ve věži místního kostela.

Vydařená přestavba řečické radnice vyvolala pozitivní ohlas u laické

Interiér knihovny v zrekonstruované radnici a radnice v zimním podvečeru.
(archiv Atelier Žiška)

i odborné veřejnosti, který byl umocněn udělením ceny Stavba roku 2017 v celorepublikové soutěži přehlídce pořádané Nadací pro rozvoj architektury a stavitelství. Ve zdůvodnění se uvádí: „Klasicistní budova radnice a knihovny v Kardašově Řečici je povedenou ukázkou toho, že z téměř dvě stě let staré stavby se může stát díky správnému řešení projektu moderní, uživatelsky komfortní a energeticky velmi úsporná budova. Oceňováno je především efektní řešení vnitřních dispozic s využitím řady zajímavých technických i designových detailů, které se podařilo realizovat jen s minimálním zmenšením exteriéru, který si tak zachoval svůj původní vzhled.“

Stavba radnice z 20. let 19. století započala za purkmistrovství Jana Nekuta. Nedávná rekonstrukce proběhla v době, kdy stál v čele Řečice jako starosta jeho přímý potomek MVDr. Petr Nekut. Lze tedy říci, že

nejen hodiny na střeše radnice a historický hodinový stroj symbolizují v našem městě plynutí času. Generace střídá generaci, staří uvolňují místo mladým, a tak to má být. Stárne i to, co člověk vytvořil. Jednou přestane lidem v Řečici vyhovovat i současná radnice. Věřme však, že v nové podobě má před sebou také alespoň dvě stě let služby občanům.

Historický hodinový stroj přenesený do zrekonstruované radnice z věže kostela svatého Jana Křtitele. (archiv Města)

7 otázek pro Zdeňku Bzonkovou

Mezi ty, kteří pečují na řečické radnici o řádný chod města, patří i matrikářka Zdeňka Bzonková. Za 27 let, po které v této funkci působí, nasbírala velké množství zkušeností, o něž se teď s námi podělí.

Wikipedie definuje současnou matriku jako veřejný úřední seznam narození, sňatků, registrovaného partnerství a úmrtí. Ale pouhé zanesení takových údajů do knihy k tomu určené jistě k práci matrikářky nestačí.

To máte pravdu, nestačí. Zapsání některé matriční události z těch, které jste uvedl, do matriční knihy, je až výsledek sbírání podkladů k ní. A leckdy je to práce zdlouhavá a složitá. Obzvláště když vám do události vstupuje cizí prvek, což bývá u svateb dvou cizinců, úmrtí cizince, narození dítěte cizincům... A když vám cizinci – Číňané – předloží rodný list v čínštině – samozřejmě musí se pořídit překlad – tak to začíná mravenčí práce. A každý stát má jiné zákony a s každým státem máme jinou úmluvu a smlouvu. To pak skutečně není snadná záležitost. Zápis do knihy je pak krásnou tečkou za prací, která zůstává uložena v archivu po několik generací.

Jako matrikářka máte z první ruky informace demografického charakteru, jinak řečeno údaje o složení a pohybu obyvatelstva v Kardašově Řečici a přidružených obcích Mnichu a Nítovicích. K jakému vývoji v tomto směru došlo za 27 let, co matriku vedete?

Dochází k smutnému vývoji. Počet obyvatel v Kardašově Řečici klesá. Každý rok je více úmrtí než narození a více lidí se odhlásí, než přistěhuje. Je to celorepublikový trend, že se mladí lidé spíše ubírají do větších měst. Sleduji, že oni tam studují a většinou se do rodné obce nevrátí. A to vede k tomu, že rodinu zakládají jinde. Dost častý jev je, že se k nám stěhují lidé v důchodovém věku, například se po kariéřním životě vrací zpět na venkov.

A jak je to s porodností? Kolik malých občánků bylo za tu dobu na řečické radnici přivítáno? A jaká jména jsou dnes v módě?

Že porodnost klesá, je známá věc. V jindřichohradecké porodnici se v roce 2024 narodilo 446 dětí. Počet úmrtí byl přitom jen v Hradci, tedy bez okolních obcí, 470. V Řečici pořádáme dvě vítání občánků ročně, dohromady to bývá kolem 20 dětí, ale pomáhají nám okolní obce, které patří do našeho matričního obvodu – Pleše, Záhoří, Újezdec, Doňov, Višňová, Pluhův Žďár. Jména se dávají jak tradiční – Jan, Jakub, Josef, Tomáš, Matyáš, Ondřej, Lukáš, Anna, Barbora, Veronika – tak moderní – Stella, Isabela, Sára, Jesicca, Auri, Lili, Melánie, Emily, Thea. Nad čím se dnes nepozastavujeme, je to, že děti někdy dostávají dvě křestní jména a dívky příjmení v mužském tvaru.

A co počet sňatků v našem regionu? Narůstá, stagnuje, klesá?

Počet sňatků se taky snižuje, a to pak jde ruku v ruce s poklesem porodnosti. Je to opět celorepublikový trend.

Nezasvěcený člověk by si mohl myslet, že v obřadní síni na Červené Lhotě, kterou řečický městský úřad k uzavírání sňatků využívá, případně na jiných místech jsou oddáváni jen lidé z bližšího okolí. Ale tohle už dávno neplatí.

Pro místní snoubence není Červená Lhota už tak atraktivní. Na ni přijíždějí

hlavně lidé odjinud. Ale ani samotný zámek dnes tolik neláká snoubence k obřadu. Chtějí mít svatbu na jednom místě se vším všudy. To znamená ubytování, obřad i hostinu. Proto jsou obřadní síň a zámky nahrazovány statky, penziony...

V dnešní době mívají nevěsta s ženichem na svatební obřad někdy hodně specifické nároky. Prozradte nám něco o nejméně obvyklých svatbách z těch, které jste jako matrikářka zažila.

Samotný obřad probíhá standartně. Mění se místo obřadu – na louce, na hrázi rybníka, u lesa, u památného stromu... V přírodě je spousta krásných a romantických míst. Pravda však je, že někdy u vody ve stínu je hodně náročné začít svatbu bez repelentu a ani 30 stupňů v pravé poledne není pro muže v tmavém obleku to pravé. Pak si vždy s oddávajícím říkáme, jak krásně by bylo v chládku v kamenném zámku. Jedna snad trochu neobvyklá svatba – indiánská. Nevěstu přinesli dva muži, a to podle tradic indiánů v kůži.

A na závěr: Jak je tomu dneska se svatební módou, tedy především pokud jde o ošacení nevěst? I když jsem se o tuhle problematiku nikdy moc nezajímal, přece jenom jsem syn švadleny a pamatuju si, jakou práci dalo matce šaty pro nevěstu ušít a kolik ji to stálo nervů.

Zažila jsem krásnou nevěstu v červených šatech, v tmavě modrých a v černých. Ale to jsou výjimky. Velká většina dívek a žen chce svůj svatební den prožít v bílém. Oproti minulosti mají dnešní nevěsty velkou výhodu v tom, že existují svatební salony a půjčovny šatů. Sama jsem byla svědkyní vybírání a zkoušení šatů ve svatebním salonu. S nadsázkou se dá říci, že to byl „obřad“. Nevěsta přišla s kamarádkou a maminkou a celé odpoledne vybíraly, zkoušely, diskutovaly, hodnotily. Při vybírání se taky servírovalo občerstvení a probralo mnoho dalšího, než byl jen samotný výběr šatů.

Jak se žije v Nítovicích

První známá zmínka o Nítovicích pochází z roku 1340. Tehdy zněl ovšem název vesnice Nietovice, podle předpokládaného zakladatele zdejšího osídlení Nieta. Vývoj Nítovic se v ničem zásadním nelišil od vývoje okolních vsí, jednalo se o charakteristickou zemědělskou obec, která byla v minulosti mnohem lidnatější než dnes. Žilo-li zde ve 20. letech 20. století více než 280 obyvatel, jejich počet klesl během pouhé stovky let o dvě stě. Až v poslední době zaznamenal vzestupnou tendenci, a tak kupř. v roce 2021 měly Nítovice 104 obyvatel.

Ze správného hlediska byly v 19. století nějaký čas spojené s Plešemi v jednu obec, později se osamostatnily, od roku 1964 jsou místní částí Kardašovy Řečice. Po roce 1989 zde nastal rychlý rozvoj, na němž má rozhodující podíl Město Kardašova Řečice. Bylo vybudováno nové osvětlení, rekonstruováno kulturní středisko, vesnice byla připojena na městský vodovodní řad, došlo k novému vyasfaltování cest, proběhla revitalizace návesních rybníků a studny na návsi, kde vzniklo i nové dětské hřiště a uskutečnila se výsadba nových dřevin, včetně živého vánočního stromu, byla vysazena i alej vedoucí k rybníku Džbánu. Život se zmodernizoval, občanům se dnes naskýtá řada příležitostí, jak ho učinit bohatším a zajímavějším. Patří mezi ně i veřejné akce, které jsou pro obyvatele Nítovic během roku přichystány. Svědectví o tom podává Inka Vonešová:

„V průběhu roku proběhne v obci řada kulturních a společenských akcí, které přispívají k zpevnování vztahů mezi místními občany, sbližují generace a lákají do našich malebných Nítovic i návštěvníky z širokého okolí. Všechny se vyznačují příjemnou atmosférou a lze je dnes už považovat za tradiční.

Největší z nich je Benátská noc. Koná se pravidelně o prázdninách, letos ji budeme pořádát 19. července. Zahnuje širokou škálu různých aktivit od

Tradiční rybářské závody v Nítovicích. (foto: I. Vonešová)

hudebních vystoupení, jízdy na lodičkách po návesních rybnících při svitu lampionů až po ohňovou show, která vše završí. Pro děti je připravený skákací hrad a nechybí ani občerstvení, které zajišťují naši hasiči.

O prázdninách se také konají dětské rybářské závody. Mladí rybáři se při nich neutkávají jenom v lovu ryb, ale též ve znalostních soutěžích. Užijí si přitom mnoho legrace. Této akci se každoročně zúčastní kolem 20 dětí.

Mezi další pravidelné události patří velmi oblíbené stavění májky, které zajišťují místní hasiči a kteří také májku až do rána hlídají. Připravují rovněž pálení čarodějnic a doprovodný program při něm. Všichni posedíme u čarodějného ohně a děti si na něm opečou špekáčky.

V září pořádáme na hřišti uprostřed naší návsi tradiční volejbalový turnaj, který se koná v různých kategoriích a věkových skupinách. Je oblíbený nejenom mezi místními, ale přitahuje i návštěvníky z okolních obcí.

Pro některé akce využíváme i naši příjemnou společenskou místnost vhodnou pro setkávání občanů a různé oslavy. Scházíme se v ní v adventu, slavíme zde silvestra. V listopadu tu pečeme podle původní receptury

svatomartinskou husu, která je díky kvalitní přípravě vždy skvěle přijata našimi hosty.

O Velikonocích a Vánocích se setkáváme u kapličky, a to nejen my nítovičtí, ale nechybí zde ani lidé z bližšího okolí. Zpíváme tu písně, které jsou nedílnou součástí těchto svátků. Účastníci také přinesou svoje kulinářské výtvary, a tak si všichni vychutnáváme rozmanité pochoutky a zažíváme radost ze společně stráveného času.

Jak vidíte, v Nítovicích se nenudíme, stále se tu něco děje ku prospěchu jejich obyvatel.“

Kaplička v Nítovicích (foto: I. Vonešová)

7 otázek pro Pavla Hanuše

Těžko si představit obecní úřad, který by plnil jenom své úřední povinnosti, a nedbal přitom na to, co bychom mohli s jistým zjednodušením nazvat údržbou veřejného prostoru, potažmo majetku obce. O práci řečických technických služeb si popovídáme s vedoucím referentem městského úřadu Pavlem Hanušem, který má jejich řízení na starosti.

Práce technických zaměstnanců obce je od jara do podzimu velmi rozmanitá. Které roční období je pro ně nejnáročnější?

Určit dobu s největším rozsahem prací není možné. Každé období má svá specifika. Na jaře jde především o přípravu techniky na sečení a ostatní práce související s údržbou městské zeleně. V létě se musí zalévat, plít, dosazovat, sít zatravněné plochy. Na podzim se kontrolují topné systémy v městských bytech, uklízí listí, doplňují se zásoby posypového materiálu na zimu. V zimním období jde hlavně o úklid sněhu a údržbu komunikací při náledí. Celoročně se musí dbát na údržbu 221 městských bytů, což mimo jiné znamená i jejich vybílení poté, co se některý nájemník odstěhuje, či nastěhování kuchyňské linky do nových bytů. Je rovněž třeba pečovat o dobrý stav komunikací ve správě města, opravovat dětská hřiště, řešit odpadové hospodářství, připravovat po technické stránce kulturní akce a uklízet po nich. Prostě je nutné zabývat se vším, co je třeba k zajištění bezproblémového chodu města.

Někdy ovšem mohou nastat horké chvíle, kdy si příroda zařadí a zaměstnanci obce pak nevědí co dřív. I k takovým situacím v Řečici občas dochází.

Boj s živly může být hodně náročný hlavně v případě povodní a silných vichřic. V posledních letech to byla především větrná smršť v roce 2021, která poničila velkou část stromů ve městě. Tehdy museli naši pracovníci

pomáhat hasičům při odstraňování popadaných kmenů a větví z komunikací.

S technickým vybavením obce se místní občané setkávají v ulicích Řečice denně. Shrňme si ale, co všechno má v tomhle směru město k dispozici. A plánuje se i nákup nějaké další techniky?

Technické služby města disponují třemi velkými kolovými traktory, dvěma malotraktory, strojem na sečení trávy, nákladním kontejnerovým autemobilem, dvěma osobními automobily a různou drobnou technikou pro údržbu. Protože technických prostředků máme v současnosti dost, nákupy nové techniky neplánujeme. Spíše se zaměřujeme na pravidelný servis pro zachování dlouhodobé udržitelnosti té, kterou používáme.

Jeden z nejnovějších přírůstků městské techniky – komunální traktor pro provozní činnost při údržbě obecního majetku byl pořízen s podporou dotace Evropské unie. (archív Města)

Kardašova Řečice vlastní téměř 160 ha lesa, a to především v Babkách. Některé práce tu provádějí zaměstnanci obce. Které všechny to jsou?

Zaměstnanci technických služeb stavějí v městských lesích oplocenky, sečou travu v nově vysazených porostech a v podzimním období je ošetřují proti

okusu zvěří. Po těžbě pak uklízí a pálí větve. V současné době má město všechny tyto pozemky zalesněné.

A jaké jsou dosavadní zkušenosti s kompostárnou?

Kompostárna je využívána především od dubna až do listopadu. Lidé sem přivázejí rostlinný materiál a bezplatně si odvázejí kompost, který se zde překopává a kátruje. Problémy vznikají hlavně s obsahem popelnic na bioodpad, jehož bylo jen v uplynulém roce svezeno 235 tun. Někteří lidé totiž do něj bohužel dávají i věci, které v něm nemají co dělat, jako kusy igelitu nebo klacky.

V ulicích Řečice přibývá kontejnerů na tříděný odpad a určitě si už většina občanů zvykla ukládat do nich nepotřebné sklo, plasty nebo papír. Pochybuju ale, že všechno probíhá úplně hladce.

Pro sběr tříděného odpadu připravilo město velké množství míst. Kontejnery vyvážejí pracovníci technických služeb dvakrát týdně. Míra třídění se rok od roku zvedá, ale stále se objevují nedostatky, kdy se v kontejnerech nacházejí věci, které do nich nepatří. Někdy se zdá až neuvěřitelné, co všechno se v nich objeví, kupř. snad celá kára trávy v modrém kontejneru na papír. Největší problém však představují nádoby na jedlý olej, ale to se musí vidět, popsat to nejde. Zároveň probíhá dvakrát týdně celkový úklid města, kdy naši zaměstnanci vysypou všechny koše rozmístěné po městě a provedou sběr odhozených odpadků.

Kdysi bývaly bolavým tématem divoké skládky v okolí města. Setkáte se ještě občas s nějakým nepořádkem v krajině kolem Řečice?

V posledních letech se množství černých skládek v okolí města citelně snížilo. Občas se nějaká objeví, ale jejich výskyt je zanedbatelný. Doufáme, že tento trend vydrží.

Jak se žije v Mnichu

Název Mnich nejspíš odkazuje k poustevníkovi, který v blízkosti osídlení, vznikajícího po obou březích Ratmírovského potoka od první poloviny 13. století, kdysi žil. Ale protože vesnic téhož jména je u nás víc, přidává se k tomuto Mnichu přívlastek „u Kardašovy Řečice“. Ze soupisu poddaných z roku 1847 vyplývá, že v něm tehdy žilo 382 obyvatel, od té doby však jejich počet klesal. V současnosti je zde k trvalému pobytu přihlášeno 83 osob.

Po zrušení poddanství se Mnich stal samostatnou obcí, o tento statut však roku 1961 přišel a od té doby je místní částí Kardašovy Řečice. Dva mnišští občané jsou v tomto volebním období členy městského zastupitelstva. Před dvěma lety vznikl v obci tříčlenný osadní výbor, jehož předsedovi Antonínu Stojkovi teď předávám slovo, aby nás blíže seznámil s tím, co se v Mnichu událo v posledních desetiletích i jak žije vesnice dnes.

„Život v Mnichu se v poslední době výrazně změnil. Staly se události, které přinesly mnoho pozitivních změn, ale i starostí. Z kdysi výlučně zemědělské obce se stala obec, která má se zemědělstvím již jen málo společného, snad jen to, že mnozí obyvatelé zůstávají spjatí se zemědělskou půdou tím, že ji vlastní. V obci hospodaří jeden farmář, čtyři obyvatelé jsou zaměstnanci zemědělských firem. Posledním zemědělským podnikem hospodařícím přímo v obci byla firma SEMA s.r.o. Do firmy před třiceti lety místní občané, podílníci z transformace JZD Rozhled, vložili své podíly, a stali se tak společníky. Po deseti letech hospodaření firma ukončila svou činnost, vložené podíly se rozplynuly a poslední jednatelé byli trestně stíháni.

Mnoho let se obec potýkala s nedostatkem pitné vody. Teprve před 25 lety byla zásluhou Města Kardašova Řečice napojena na vodovodní potrubí vedoucí 50 metrů od okraje obce a vodovod zde byl zaveden. Stejně jako

byl vody k užítu někdy nedostatek, jiné vody bylo až příliš. Tu přinášel do obce Ratmírovský potok, který za povodní zaplavoval dolní část Mnichu. Až po posledním větším zaplavení obce Povodí Vltavy v letech 2005 - 2006 upravilo a zkapacitnilo koryto, takže povodně už nehrozí. S plány na vybudování vodovodu a úpravy potoka souvisí také letité plány na odvod splašků. V loňském roce byly vypracovány návrhy na stavbu a představeny občanům. Jako prioritní byl vybrán ten, který počítá s vybudováním spádové kanalizace. Město K. Řečice zadalo tuto variantu k vypracování projektu.

V obci je v budově č. 45 kulturně společenské centrum. Bývala v ní kdysi pastouška, později, když byla obec samostatná, obecní úřadovna. Budova byla v roce 2013 nákladem obce zrekonstruována. Proběhly zde mnohé akce pořádané většinou místními hasiči nebo mysliveckým sdružením. V roce 2018 došlo k obnově dětského hřiště u kapličky, kterou s využitím dotačního programu financovalo Město K. Řečice a většinu prací provedli členové hasičského sboru. Letos se kaplička dočká nového kabátu. Dojde k opravě fasády, která bude stejně jako střecha i nově natřena.

Kulturně společenské centrum v Mnichu.

Dopravní obslužnost Mnichu vždy obstarávala železnice a komunikace třetí třídy vedoucí od silnice spojující K. Řečici s J. Hradcem na Ratiboř. Je zarážející, že kvůli změnám v jízdním řádu vlak, který po 70 let vozil mnišské děti do řečické školy, přestal tomuto účelu vyhovovat, a tak Město K. Řečice muselo v Mnichu vyhledat a zakoupit pozemek, na kterém s nemalými náklady vybudovalo autobusovou zastávku. Od té doby jezdí poprvé v historii dvakrát denně do Mnichu linkový autobus. V posledních dvaceti letech došlo rovněž nákladem Města K. Řečice ke zpevnění a vyasfaltování některých místních komunikací, připravuje se i oprava mostu u kovárny. Velmi nutných oprav se letos dočká zmíněná silnice třetí třídy, která je ve vlastnictví Jihočeského kraje.

Spolky, které v obci působí a jejichž činnost je úzce propojena, jsou Myslivecké sdružení Čihadlo a Honební společenstvo sdružující vlastníky pozemků za účelem pronájmu honitby Mysliveckému sdružení, které na ní vykonává právo myslivosti. V Mnichu je fungující hasičský sbor založený nařízením okresního úřadu v roce 1942. Ten má velký význam nejenom kvůli boji proti požárům a jiným nebezpečím, ale je i hybatelem kulturní a společenské činnosti v obci.

V minulosti to byly třeba hasičský bál, tradiční masopust, pálení čarodějnic, stavění máje, dětský den, myslivecké

slavnosti, letní taneční veselice, ukončení prázdnin, zpívání koled u kapličky o adventních nedělích, oslavy silvestra. Některé akce se nekonají každoročně, ale masopust, ten se v posledních 20 letech pořádá pravidelně a letos se ho zúčastnilo na 60 masek. Místní hasiči se také starají o kulturně společenské centrum obce, provádějí na něm údržbu i drobné opravy.

Život v Mnichu je veden v přátelském duchu. Obyvatelé se navzájem znají a podporují, což přispívá k pocitu soudržnosti. Mních u K. Řečice je příkladem vesnického života, který si zachoval své kouzlo a tradice, zatímco se adaptuje na výzvy moderního světa. Je to místo, kde se historie setkává s přírodou a které nabízí klidný, obohacující život. I když Mních čelí problémům s odlivem mladých lidí do

měst a udržitelností místní infrastruktury, má díky své poloze a pestré okolní přírodě potenciál stát se atraktivním místem nejen pro stálé obyvatele, ale i pro nové rodiny, které

hledají kvalitní život v klidné a příjemné lokalitě. Je proto potěšitelné, že v současné době přibývá lidí, kteří si vybírají Mních jako místo k životu.“

Autobusová zastávka v Mnichu.

7 otázek pro Karla Slámu

Ty jsi, Karle, už spoustu let neodmyslitelně spjat téměř se všemi kulturními aktivitami, které v Řečici probíhají, jako jejich spoluorganizátor a často i moderátor. Kromě toho řídíš kulturní komisi při řečickém Městském úřadu. Jak tohle všechno zvládáš?

Snažím se nic z toho nešidit, daleko nejvíc času mi v posledních letech ovšem zabírá renovace starých amatérských filmů, je to piplacka někdy těžko představitelná. Za vším, co má být trochu k světu, se prostě skrývá hodně práce, často netušené a nenápadné. Výsledek pak vypadá jaksi samozřejmě, ale musí se opravdu poctivě „vysedět“, což ale platí o naprosté většině snažení v kultuře, od divadla přes muziku k dalším rozmanitým pořadům, slavnostem a událostem obecně. V kulturní komisi pak kromě organizační přípravy,

zajištění a následného konání řady akcí máme na starosti koordinaci jejich termínů s cílem pokud možno zabránit případným kolizím či jiným komplikacím. Na druhou stranu se

spojení na první pohled nesourodých podniků někdy ukazuje zdařilé, vítané a prospěšné. Jako příklad bych uvedl Svatováclavské vinobraní, které dobře funguje v kombinaci s Řečickým

půlmaratónem a přehlídkovým defilé historických kočárků.

Schůzí kulturní komise se taky účastním, většinou však jen jako statista. O to víc však uznávám všechny ty, kteří jsou v tomhle směru mnohem agilnější než já. Aby byli čtenáři Zajímavostí v obraze, seznam je třeba s tím, co všechno je pro zajištění jedné jediné větší akce, dejme tomu červnového Pout'ového podia, udělat?

Ta příprava trvá bezmála půl roku, na začátku je výběr hlavního hosta pořadu, ten mají na starosti Petr Žížka a Ing. Karel Mach, oba výteční muzikanti. Nemají to ale snadné, volba má řadu úskalí, mnozí z umělců mají dlouho dopředu poslední červnovou sobotu obsazenou, někdy jsou jejich honorářové a technické požadavky mimo naše možnosti a hlavně je tady snaha střídat žánry tak, abychom pokud možno potěšili a zaujali co nejvíce návštěvníků. Za osmnáct let konání Pout'ového podia se na velkém řečickém náměstí vystřídala opravdu rozsáhlá plejáda špičkových hudebníků, namátkově bych jmenoval Vladimíra Mišika, Radima Hladíka, Nezmary, Poutníky, Pavla Žalmana Lohonku, Annu K, Yo Yo Band, Banjo band Ivana Mládku, Pavlínu Jíšovou, Tichou dohodu, Žlutého psa s Ondřejem Hejmou, ale vystoupili také Cimbál Classic, Greenhorns, Laura a její tygři a mnozí další. Potom následuje sestavení celého programu, s náležitou posloupností a časovou dotací. Pravidelné místo v něm má Řečická kapela a další domácí či regionální soubory (Aerobic Team Kardaška, Swinging Saxophones apod.), závěr patřívá diskotéce. Zvyšující se technické nároky souborů vyžadují objednat profesionálního zvukaře včetně podia vyhovujících parametrů. A pak už zbývá jen doufat v přízeň počasí, aby se neopakoval rok 2016, kdy prudký a vydatný liják znemožnil konání většiny připraveného programu.

V zrekonstruované radnici máme dneska nejen prostornou knihovnu, ale i příjemně působící sál. Dá se

Svatováclavské vinobraní se stalo oblíbenou kulturní událostí. (archiv Města)

aspoň odhadnout, kolik veřejných akcí kulturního charakteru v něm za těch devět let, co je využíván, proběhlo? Které z nich považuješ za nejúspěšnější?

Odhadem to vychází zhruba na 6 až 8 akcí ročně, jsou to především přednášky, besedy, výstavy, ale i koncerty a jiné. Počet akcí pochopitelně v jednotlivých letech mírně kolísá, celkem to vychází přibližně na sedmdesát večerů. Mezi nejúspěšnější, měreno návštěvností, patřily adventní, resp. předvánoční koncerty, které se pak musely přesunout právě pro velký počet diváků do sálu kulturního domu. Dále zde

probíhají svatební obřady, schůze zastupitelstva, slavnostní předávání vysvědčení žákům devátých tříd apod. Sálék tedy žije a funguje k úplné spokojenosti.

Existuje podle tebe v nabídce kulturních programů v našem městě už takřikajíc tradičních nějaký, který by se dal označit jako specificky řečický?

Vlastně každý pořad, který vzniká z místních zdrojů, aktivitou našich občanů, je svým způsobem specificky řečický. Zmínil bych například amatérské divadlo, které má více než stopadesátiletou tradici a trvale velmi dobrou úroveň, včetně autorských

Anna K. a její vystoupení na Pout'ovém podiu v roce 2023. (archiv Města)

inscenací, což určitě není úplně běžné. Také Řečická kapela, která vydala již čtyři CD, pravidelně ji hrají v českobudějovickém rozhlase a koncertuje na prestižních festivalech, patří bezpochyby k chloubám našeho města.

Sám jsi účinkoval i v některých hrách uváděných řečickým spolkem divadelních ochotníků J. K Tyl, který je dneska pojmem i v širším regionu. Připomeň nám jeho největší úspěchy.

Tady si netroufám kvalifikovaně odpovědět, a proto jsem požádal o pomoc Mgr. Tomáše Englického, předsedu DS J. K. Tyl, aby vzpomenu na dle jeho mínění přelomové, úspěšné a pro soubor do jisté míry i předělové inscenace. Takže tady jsou:

Trojané, autor: Curt Corrinth, režie: Jarmila Skočdoplová, premiéra: 29. 3. 1959, v hlavních úlohách: Jan Kubíček, Jaroslav Víta, Stanislav Červenka, Věra Žižková (tehdy Píchová), Zdena Kubíčková (tehdy Petrů), úspěch: Pohár ministra školství a kultury z celostátní divadelní přehlídky Šrámkův Písek.

Bubáci a Hastrmani, autoři: Jana Weberová a Ivan Bednář, režie: Soňa Svobodová a Iva Nováková, premiéra 12. 2. 1993, v hlavních úlohách: Jan Dvořák, Jan Svoboda, Helena Vodrážková, Petra Englická (tehdy Zaviačičová), úspěch: Pohár starosty města Grasse za scénu a výpravu hry na Mezinárodním festivalu dětských divadelních souborů v Grasse ve Francii.

Holka odjinud, autor: Rudolf Trinner, režie: Jaroslava Vlková, premiéra 21. 5. 2010, v hlavních úlohách: Vladimír Kalina, Petr Nekut, Jana Chvojková, Jana Marešová a Eliška Vítová, úspěch: Obnova činnosti divadelního spolku po deseti letech nečinnosti.

Hostování na otáčivém hledišti v Týně nad Vltavou, v letech 2017 - 2024, celkem 8 sezón s divadelními kusy: Vodníci v Řečici (režie Karel Zaviačič),

Jan Svoboda a Eliška Vítová v divadelní hře z roku 2015 Dalskabáty, hříšná ves aneb zapomenutý čert. (archiv Divadelního spolku)

v Týně 2017 - 2018; Naši Furianti (režie Karel Zaviačič), v Týně 2019 - 2020; Dalskabáty, hříšná ves (režie Soňa Svobodová), v Týně 2021 - 2023; Lhář (režie Karel Zaviačič), v Týně 2024.

Já bych snad ještě doplnil několikrát úspěšné hraní na zámku v Jindřichově Hradci a výpravnou podívanou s velkým orchestrem v režii Věry Žižkové „Nebe na zemi“.

Řečická kultura má tu výhodu, že se jí dostává velké podpory od vedení města. Přispívá i na vytváření digitálního filmového archivu obce, o který se už léta staráš s Františkem Benešem. Co taková starost obnáší?

Jak už jsem se zmínil v úvodu, je to poměrně rozsáhlá, časově i technicky náročná záležitost, které se více jak deset let naplno věnuji se svým kolegou, kamarádem z dětství a soupeřem Františkem Benešem. V posledních letech s námi spolupracuje také Ondřej Volf. Amatérské filmy z let šedesátých až osmdesátých unikátním způsobem mapují a přibližují tehdejší podobu našeho města a dění v něm. Technologie digitalizace našťastí pokročila do té míry, že umožňuje v přijatelné kvalitě skenovat a dále upravovat tyto úzké filmové materiály. Sejmutí předlohy po jejím předchozím vyčištění je ovšem jen první krok

celého procesu, kterému se poněkud nadneseně říká postprodukce. Ta zahrnuje zevrubnou úpravu obrazu, odstranění poškozených míst, sestřih a poté kompletní ozvučení včetně doplnění tzv. ruchů a dalších zvukových doplňků. Film se tak pozoruhodným způsobem „probudí“ a můžeme ho nabídnout divákovi, který bývá potěšen a překvapen, byť nejspíš netuší, kolik práce dalo těch pár minut neopakovatelné historie. Na velkém plátně sálu kulturního domu pak defilují záběry pořízené místním farářem P. Josefem Šlechtou, panem učitelem Karlem Klaškou, kameramanem ČT Františkem Čechem a také z naší vlastní tvorby. Řečická filmová kronika má již přes třicet dílů, většina postupně vyšla na třech DVD, z valné části rozebraných. Současně natáčíme „Řečický filmový zpravodaj“, ve kterém se snažíme zachytit hlavní a nejzajímavější momenty společenského a kulturního dění, ale i proměny obce z hlediska nové výstavby a rekonstrukcí. Veškerá tato činnost má jeden důležitý aspekt, a sice to, že výsledky naší práce zůstávají natrvalo uloženy v podobě digitálního záznamu jako velmi cenný a nezastupitelný zdroj informací o době minulé.

S přibývajícím věkem už člověk slevuje ze svých nároků na plány do budoucna. Přemýšlíš ještě občas nad tím, oč by mohla být v příštích letech řečická kultura obohacena?

To je proces stálý a trvalý, pořád se snažíme hodnotit stávající akce, sledovat zájem veřejnosti a rozhlížet se a hledat případné nové formáty, podoby pořadů a nápady k jejich inovacím. Ne vždy se všechno podaří, nároky jsou dnes vysoké a konkurence ať už médií nebo dalších zdrojů velká, ale jak říkával Miroslav Horníček – děláme, co můžeme a jak umíme, tak se na nás nezlobte, přátelé!

Pohled na Kardašovu Řečici od Babek. (foto: Karel Ječný)

Podvečer u Pichovského rybníka. (foto: Karel Ječný)